

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Iure Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

De Arbitris. Consilium LXI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

adversus aditam hereditatem indecise pendentem, laborat subterfugere continuationem solutionis redditus per quondam Petrum Balzam dictæ Catharinæ priorem maritum prefato Immanno promissi * quasi causâ restitutionis pendente nihil innovandum sit, l. 1. c. In integ. rest. postulat & c. Nam in contrarium versâ dictâ juris regulâ, faciendâ omnino est dictæ solutionis continuatio, quia denegare solutionis continuationem in redditu per annos reiterabili, verè est attentare in præjudicium litis, c. Sufcitata de in integ. restit. idque in præxi servari testatur Rebuffus, in tract. de sent. execut. art. 7. gloss. 10. nu. 3. & in tract. de restit. art. 1. gloss. 1. nu. 43. ad ord. Regis. * Quod in proposito casu certius dici potest, ob id, quod restitutionis materia eo loco sit collocata, ut magna sit præsumptio contra illam; tum quod ex narratione dictæ Catharinæ constet eam etiam ab initio & vivo merito suspectas habuisse mariti facultates; ex eo, quod narret maritum facultates etiam uxoris amplissimas distraxisse. Sic quod merito debuisset ab initio deliberare aut per inventarium sibi consulere, & adeundo hereditatem bonis sese non immiscere jam major annis efflata, l. Simuliter ad S. C. Velleian. l. Si mulier de minorib. tum quod hereditatem diutius retinuerit, l. Invis ignorantiam & ibi Iaf. Roman. & Alij C. Qui admitti ad bonor. possess. poss. & Immanno duorum annorum pensiones solverit, partemque sortis seu capitalis, diminito pro parte redditu, restituerit: & sic in effectu fidem obligationis ag. oscendo hereditarium creditum proprium effecerit: & denique quod hæc solutio sit reiterabilis & retractabilis, ita quod cautione per Immannum præstitâ, finito restitutionis iudicio dictæ Catharinæ satis provifum erit, si secundum eam iudicabitur, Steph. Auserius de ius Tholos. 54. in fin. addit. Neque prædictis obstant literæ attentatorum, tum quod debita executioni mandata non sint; tum quod non loquantur de sistendo cursu alicujus redditus, sed de suspendendis causis originem habentibus ex huiusmodi debito, cujus unica solutio totam obligationem perimit; tum etiam quod partis oppositionem & contradictionem admittant: quæ ut supra dictum est in proposito casu benè de jure fundata est, ita quod nullum sit Immanni attentatum.

De Arbitris.

S V M M A R I V M.

Arbitrium.

1. Expensarum questio finita lite non est reficanda.
2. Compromissum solvi antedens iudicium.
3. Compromissi forma servanda.
4. Arbitrium compromisso insertum personam arbitri non egreditur.
5. Arbitri ore proprio sententiam dicere debet.
6. Instrumentum publicum est probata probatio.
7. Notarius publicus præsumptionem iuris pro se habet.
8. Instrumentum an testibus contrarium dicentibus credendum sit.

CONSILIUM LXL

NULLITAS sententiæ D. Conservatoris decima octava Martij, anno 1562. late inter

D. Henricum Matthæi Appellantem & Agidium Schellekens Appellatum ex pluribus causis demonstrari potest. Et primò quidem, quod Dominus Conservator super controversia & questione expensarum utriusque litis, tam conventionalis quam reconventionalis, iudex competens non fuerit. * Nam etli utraque causa coram eo cepta fuerit inter dictas partes; transactio tamen utraque extincta fuit decima sexta Aprilis anno 1561 ita ut sine nova instantia, sine novo citatorio, aut saltem sine compromisso partium, ad D. Abbatem causâ reduci non potuerit; neque etiam finita lite de expensis generaliter queri, l. Terminato C. de fruct. & litum expens. † Et quamvis in dictâ concordia seu transactione super principali sit facta protectio, ac reservatio quoad expensas; quo casu etiam post transactionem ad eundem iudicem propter expensas iri, & condemnatio expensarum fieri potest, Gnd. papa decis. 55. Si lite pendente in fin. constat tamen in proposito quod partes ad Dominum Abbatem reverti noluerint, sed super expensis in momento factæ concordia compromiserint in Advocatos suos; quodque certo tempore post, videlicet 28. Octobris tunc proximè sequentis, ab eo compromisso recessum sit, alio compromisso facto in M. Theodoricum Peelmans. Solvitur enim iudicium per sublequentis compromissum; liberaque est potestas, omisâ viâ ordinarij iudicij, ad arbitrium seu compromissum confugere; eoque iterum omisso ad iudicem redire, l. sed et si in servum in fine 2. l. sequent. De recept. arbit. sed stante compromisso, invitâ alterâ parte, sine pœna id fieri non potest, l. Si quis rem de recept. arbit. Cum igitur non constet vel utramque vel alterutram partem ab arbitrio seu compromisso in personam M. Theodorici Peelmans facto recessisse, causamque coram dicto Domino Conservatore rursus introduxisse, neque ad introducendum specialiter procuratores constituisse, consequens est, quod nullitatis vitio infecta sit appositio manus Domini Conservatoris per dictarum expensarum condemnationem; quarum definitio & arbitrium delata erant ad M. Theodoricum Peelmans.

Nec ad sustinendum eam condemnationem quicquam facit, quod in ea dicatur, factam eam esse ex relatione sui Assessoris; quia in arbitrio seu laudo, forma compromissi servanda est, nec aliud licet arbitro, quam quod ut efficere possit, compromisso cautum est, l. Non distinguemus §. de officio. De recept. arbit. † ita ut sententiæ live arbitrij pronuntiationem in alium non possit reicere, d. l. Non distinguemus §. quasitum est: in compromisso enim arbitrium personæ insertum, personam non egreditur, l. In compromisso de recept. arbit. † imò nec hoc permittitur arbitro, ut sententiam suam litigantibus in scriptis tradat, si non ipse prius illam proprio ore recitaverit, l. 1. c. De sent. ex brevi recitan. Quinimò non valet arbitrium seu compromissum, ut quod uni placet seu iustum videtur, alter pronunciet; quia sic non est libera facultas sententiæ, l. Si unus §. inde componitur de recept. arbit. Quod quidem vitium non eluitur verbis assertivis in dictâ sententiâ Domini Abbatis insertis, quibus idem Abbas asserit partes articulum condemnationis expensarum litis sibi reliquisse decidendum ad relationem

relationem sui Assessoris: quia huiusmodi iudicis attentioni fides veri decet: cum ex instrumento compromissi, quod prioribus actis alligatum invenitur, & in hac instantia formaliter repetitum, conspiciantur duo compromissa, per quae semper recessum est a persona Domini Abbatis: prius videlicet in Advocatos causas; posterius pure & simpliciter in M. Theodoricum Peelmans, nulla Domini Abbatis facta mentione: quod quidem posterius compromissum idem M. Theodoricus etiam ita simpliciter in se suscepisse reperitur, cum promissione de pronuntiando laudo secundum jus & conscientiam, secundum qualitatem causarum; sic quod susceptum arbitrium, & promissam pronuntiationem in alium rejicere non potuerit, sed per se etiam inivitus arbitrari debuerit, l. idem Pomponius §. recepit de recept. arbit.

Quae praemissa non conturbantur ex eo, quod allegatur partes praesentes causas communi consensu petivisse, ut Dominus Abbas ad relationem sui Assessoris sententiam de expensis diceret; quia id manifeste falsum esse ostendit tenor publici ac notarialis instrumenti compromissi, in quo nullum est verbum de Domino Abbate; ita ut cum hoc instrumentum sit publicum, habens omnia sua solemnia ac substantia, pro probata probatione & indubitata fide haberi debet, Bald. in l. Imperator §. De statu hom. & in l. Interest nro. c. 2. De solut. eique tam diu stari ac fides adhiberi quam contrarium liquido probatum sit; praesumptione scilicet juris pro instrumenti fide stante, l. cum precibus & ibi vno. 7. C. De probat. * Est enim pro Notario (qui bonae famae est, ut in proposito accidit) praesumendum, propter officium publicum, Guid. Pap. decis. 540. quod praesumitur bene ac fideliter exercere c. Ad audientiam de praesumpt. Alciat. in tract. praesumpt. reg. 3. c. 14. * eaque est sententia Speculatoris, in tit. De testibus §. 1. vers. sed pone ecce index, & in tit. De fide instrum. §. testat vers. quid si dum attestaciones, & aliorum fere omnium Cyn. Ang. Saliceti & aliorum in l. Si quis decurio Ad L. Corn. De fals. Lud. Roman. in l. 1. in fine. De verb. oblig. Socin. in fallen. reg. 421. traditio; quae indubitate obtinet, cum instrumentum contradictionem non patitur ab omnibus testibus instrumentariis, sed ab uno aut altero tantum; dummodò tot remaneant, qui remotà vel conjunctà personam Notarii, testes repugnantes, aut contradicentes numero vel superent vel adaequant: tunc enim instrumento potius, quam contrariantibus testibus standum est, Imola & alij in c. Cum Ioannes De fide instrum. Ph. Corn. cons. 219. Licet videatur dicendum nu. 8. vol. 1. Decius cons. 101. Pro tenui facultate sub fin. Vnde in re subiecta, cum non extet contraria depositio alterius testium instrumentariorum, stat pro Notario auctoritas ac fides publica; quae coadjuvata uno teste, praevaleat debet duobus instrumentariis contradicentibus, multò magis uni tantum, Decius d. cons. 101. nu. 2. vers. quarto considerandum, Cravetta cons. 56. n. 7. Atque ita quia Domino Abbati nulla competijt iurisdictio super ista expensarum controversia, evidens exurgit nullitas sententiae per eum latae; quae & prorsus inemendabilis, cum nulla sit maior nullitas, quam quae ex defectu iurisditionis confurgit, l. ult. c. si non compet. iud. Bald. ad Rub. C. eod. tit. Ut proinde

secundum conclusionem seu petitionem dicti Appellantis omnino iudicandum sit.

De iudicijs & foro competer.

S V M M A R I V M.

Episcopalis iurisdictio.

1. Clausularum derogatarum potestas.
2. Privilegiorum revocatio quando assumenda.
3. Dispositio quolibet intelligitur rebus sic stantibus.
4. Translatio Ecclesiae non tollit eius privilegia.
5. Erectio regularis Ecclesiae in collegiatam secularem.
6. Intellectus Concilij Tridentini in cap. 4. sess. 6. De reformat.
7. Iudicio etiam est augmentativa.
8. Praetorum receptio & admissio sine onere fieri debet.
9. Decisio Sacrae Congregationis Cardinalis super c. 6. sess. 25. De reform. Conc. Trident.
10. Capituli nomine in Concil. Trident. qui intelligantur.
11. Causae Ecclesiasticae quae p.
12. Decisio Sacrae Congreg. Super Conc. Trident. c. 20. sess. 24. de reform.
13. Delictum idem saepius puniri non debet.
14. Recusatio iudicis ordinarii difficilis est.
15. Obedientia iuramentum cui & quando praestandum.
16. Iudex ordinarius quis sit.

CONSILIVM LXII.

IN causa arbitrari pendente indecisà coram Reverendissimo Domino Gissenot De Voerde, Episcopo Salubriensi, in Pontificalibus Suffraganeo Archiepiscopi Mechliniensis, nec non Dominis Assessoribus illi adjuuctis, inter Reverendissimum Dominum Episcopum Buscoducensem ex una, & Commissarios seu procuratores Capituli sui Cathedralis Buscoducensis ex altera partibus, tam multa utrimque deducta, producta, reproducta sunt, ut nihil praetermissum videatur, quod ad sustinendam iustificandamque intentionem utriusque partis pertinere possit. Caterum quia res magni momenti est, atque ad exemplum pertinet, pro avertenda occasione novarum controveriarum in posterum, non erit inconveniens ea, quae praecipua sunt, brevi repetitione comprehendere, atque oculis dominorum iudicantium subijcere.

Ex quibus primum & principale caput esse videtur, an adversus novam erectionem Episcopatus Buscoducensis privilegia & exemptiones dicti Capituli valeant, & contra illam in praedictum ordinariae iurisditionis Episcopalis, vim & firmitatem habere debeant? Quod procuratores Capituli magno molimine sustinent; quoniam proferuntur diplomata Apostolica, pridem omnibus secularibus Ecclesijs dioecesis illius, sub qua dictum Capitulum olim fuit, indulta; quibus dictae Ecclesiae & earum supposita ab omni superioritate & iurisdictione Episcopi sui dioecelani, nec non quorumcumque aliorum Archiepiscoporum & Episcoporum, illorumque vicariorum & Officialium, atque aliorum ordinariarum Iudicum exempta & libera declarantur. Quae quidem privilegia sicut alijs

secun.